

VIA LUX DSS a ZpS

Interný dokument

Ev. č.:

SMERNICA

Ochrana a dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby

Vydaná v zmysle zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) a zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“)

Verzia	02	Platná od	01.05.2023
Revízia	00	Platná od	
Počet výtlačkov	01	Registratúrna značka	AG/A-10
Výtlačok číslo	01		

	Vypracoval	Posúdil	Schválil
Meno	Mgr. Lenka Danková	PhDr. Kristína Cibříková	JUDr. Vojtech Hintoš
Funkcia	sociálny pracovník	vedúca úseku sociálnej práce a úseku sociálnej rehabilitácie	riaditeľ
Dátum	25.04.2023	25.04.2023	25.04.2023
Podpis			

Čl. 1. Účel smernice a rozsah platnosti

- 1) Smernica pre ochranu základných ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb je vnútroorganizačnou normou zariadenia sociálnych služieb VIA LUX DSS a ZpS
- 2) Účelom tejto smernice je stanovenie základných zásad, postupov a podmienok v oblasti dodržiavania základných ľudských práv a slobôd fyzických osôb v predzmluvných vzťahoch ako aj samotných prijímateľov sociálnych služieb, ktorým sa poskytuje sociálna služba a ich rodinných príslušníkov v súvislosti s poskytovaním sociálnej služby.
- 3) Smernica priamo podporuje plnenie podmienok kvality podľa zákona o sociálnych službách ako prierezový prístup k základným ľudským právam a slobodám, sociálnemu statusu prijímateľa sociálnej služby ako aj v prístupoch k ostatným fyzickým osobám, rodine a komunite.
- 4) Smernica vychádza najmä z ustanovení Druhej hlavy Ústavy SR a zákona o sociálnych službách.

Čl. 2. Použité skratky a pojmy

- 1) V predpise sú použité nasledovné pojmy

Zariadenie	VIA LUX – Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov
Prijímateľ	Prijímateľ sociálnej služby s ktorým je podpísaná zmluva o poskytovaní sociálnych služieb v zmysle zákona o sociálnych službách
Ústava SR	Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
Zákon o sociálnych službách	Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Čl. 3. Základné ustanovenia

- 1) Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.
- 2) Ochrana základných ľudských práv a slobôd a prirodzenej dôstojnosti človeka zabezpečuje zariadenie aj v prípade, ak si ich prijímateľ nie je vedomý alebo vzhľadom na svoju situáciu si ochranu nedokáže sám zabezpečiť.
- 3) Povinnosti fyzickým osobám v predzmluvných vzťahoch, prijímateľom a ich rodinným príslušníkom sa ukladajú len v zmysle príslušných ustanovení zákonov alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd. Tejto zásade sa podriaďujú zmluvné vzťahy ako aj interné smernice organizácie zaväzujúce účastníka právneho vzťahu pri poskytovaní sociálnych služieb. Každý zamestnanec organizácie je povinný upozorniť svojho najbližšieho nadriadeného na také ustanovenie interných smerníc alebo zmlúv o ktorých sa domnieva, že túto zásadu nespĺňajú.
- 4) Fyzické osoby v predzmluvných vzťahoch, prijímatelia a ich rodinní príslušníci sú vhodným spôsobom upovedomovaní o princípoch zachovávaní základných práv a slobôd ako aj o možných dôsledkoch ich porušovania a o dôsledkoch vyplývajúcich zo zodpovednosti za svoje rozhodnutia.

- 5) Zariadenie pri rozhodovaní o poskytnutí sociálnej služby, pri rozhodovaní o rozsahu, spôsobe a cene za poskytnuté sociálne služby ako aj pri vykonávaní odborných, obslužných a ďalších činností v súvislosti s poskytovaním sociálnej služby zachováva princípy nediskriminácie.
- 6) Zariadenie dbá na to, aby prostredie v ktorom sa poskytuje sociálna služba bolo také, ktoré si prijímateľ sám vybral, alebo bolo k nemu čo najbližšie.
- 7) Zhromažďovanie údajov o prijímateľovi, jeho zdravotnej a sociálnej situácii, rodinných a majetkových pomeroch ako aj ostatných biografických údajov sa vykonáva výlučne v súvislosti s poskytovaním sociálnej služby, podľa ustanovení zákona o sociálnych službách a zásad pre ochranu osobných údajov. Informácie o prijímateľovi sa poskytujú podľa spracovaných zásad informačnej stratégie, určenými pracovníkmi a len oprávneným osobám.
- 8) Zamestnanci zariadenia aktívne zabezpečujú ochranu prijímateľov pred neľudským alebo ponižujúcim zaobchádzaním, trestaním, vykorisťovaním, násilím a zneužívaním. Zanedbanie tejto povinnosti sa považuje za hrubé porušenie pracovných povinností.
- 9) V prípade pochybností o vhodnosti zvolených opatrení v oblasti dodržiavania základných práv a slobôd poverený zamestnanec komunikuje daný problém s vedúcim úseku a riaditeľom zariadenia.

Čl. 4. Ochrana ľudského života a zdravia. Bezpečnosť a ochrana prijímateľov.

- 1) Ochrana ľudského života je prioritná. Každý má právo na ochranu zdravia.
- 2) Zamestnanci zariadenia musia konať spôsobom, ktorý zabezpečuje ochranu života osôb nachádzajúcich sa v zariadení. V prípade zdravotnej udalosti sú povinní poskytnúť prvú pomoc a neodkladne privolať lekársku pomoc.
- 3) Prijímateľ má právo odmietnuť aplikáciu liečebných zákrokov a postupov. Ak prijímateľ napriek náležitému vysvetleniu dôsledkov odmieta potrebnú zdravotnú starostlivosť, ZSS si od neho vyžiada vyjadrenie o jej odmietnutí v písomnej alebo v inak preukázateľnej forme a od lekára stanovisko k takémuto odmietnutiu. O odmietnutí zariadenie informuje opatrovníka, resp. rodinného príslušníka, dôverníka.
- 4) Podľa zákona o zdravotnej starostlivosti možno prijímateľa prevziať do ústavu zdravotnej starostlivosti bez jeho súhlasu ak:
  - ide o choroby, pri ktorých možno uložiť povinné liečenie (niektoré infekčné choroby),
  - prijímateľ v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy alebo duševnej choroby ohrozuje seba alebo svoje okolie alebo ak hrozí vážne zhoršenie jeho zdravotného stavu,
  - ide o stavy, pri ktorých sú ohrozené životne dôležité funkcie a sú nutné život zachraňujúce výkony a neprerušované sledovanie životne dôležitých funkcií.
- 5) Uplatňovanie si základných práv a slobôd nesmie ísť na úkor základných práv a slobôd inej osoby. Každý zamestnanec organizácie je povinný upozorniť svojho najbližšieho nadriadeného ak sa domnieva, že táto zásada je konaním niektorej osoby porušená.

- 6) Zariadenie poskytuje sociálne služby v bezpečnom prostredí. Preto môže prijať opatrenia na zaistenie bezpečnosti svojich prijímateľov vzhľadom na ich zdravotný stav a identifikované riziká plynúce z ich stavu a poskytovania sociálnych služieb. Opatrenia na zaistenie bezpečnosti nesmú neoprávneným spôsobom zasahovať do základných práv a slobôd.
- 7) Obhliadky izieb prijímateľov vyplývajúce z bezpečnostných opatrení sa vykonávajú v záujme ochrany prijímateľa. Sú realizované po dohode s ním tak, aby pobyt, resp. nočný odpočinok nebol narušený. V prípade ohrozenia života prijímateľa sa previerka, kontrola a obhliadka vykonáva i napriek nesúhlasu prijímateľa.
- 8) Prijímateľ má právo v nevyliciteľnom štádiu ochorenia na takú úľavu a zmiernenie bolesti, ktoré zodpovedajú súčasným vedomostiam a možnostiam zdravotnej starostlivosti o umierajúcich. Nevyliciteľne chorý a umierajúci prijímateľ má právo na dôstojné umieranie a ľudskú starostlivosť. Prijímateľ má právo, aby ho v posledných chvíľach života sprevádzala osoba podľa jeho želania.
- 9) V prípade že prijímateľ si uplatňuje základné práva a slobody spôsobom, ktorý môže ohroziť jeho majetok, zdravie alebo život, je na dôsledky svojich rozhodnutí upozornený s využitím metód sociálneho poradenstva alebo prostredníctvom iných odborných činností. Pri pokračovaní takéhoto konania môže byť upovedomený jeho ošetrojúci lekár, rodinní príslušníci, dôverník, prípadne iné osoby oprávnené a odborne spôsobilé danú vec posúdiť.
- 10) Zariadenie môže ukončiť poskytovanie sociálnej služby s prijímateľom, ktorý vedome a so spôsobilosťou na právne úkony, koná spôsobom narušujúcim základné práva a slobody iných fyzických osôb, vrátane zamestnancov a ani po upozornení o dôsledkoch takéhoto konania od neho neupustil. Takéto rozhodnutie musí byť podložené odbornými záznamami najmä zo sociálneho poradenstva.
- 11) Každý prijímateľ má právo na poskytnutie sociálnej služby podľa stupňa odkázanosti na sociálnu službu a na takú sociálnu ochranu, akú zaručujú právne predpisy upravujúce poskytovanie sociálnej služby.
- 12) Každý prijímateľ má právo na bezpečné prostredie, ktoré ho chráni najmä pred neľudským alebo ponižujúcim zaobchádzaním, trestaním, vykorisťovaním, násilím, zneužívaním, okradnutím alebo poškodením zdravia a to od akejkoľvek inej fyzickej osoby.
- 13) Každý prijímateľ má právo na bezpečné prostredie, ktoré ho primeraným spôsobom ochráni pred vlastným nevedomým konaním, ktorým si môže spôsobiť ujmu na vlastnom majetku, zdraví alebo na živote.
- 14) Pri poskytovaní sociálnych služieb sa nepoužívajú prostriedky netelesného a telesného obmedzenia prijímateľa. Prostriedky tohto druhu môžu byť použité len za predpokladu, že je priamo ohrozené zdravie alebo život prijímateľa alebo iných fyzických osôb, a to len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia. Podrobnosti ustanovuje osobitná smernica.
- 15) Ak je to pre ochranu prijímateľov potrebné, zariadenie môže obmedziť pohyb cudzích osôb vo svojich prevádzkach a vymedziť priestory so zákazom vstupu alebo s povinnosťou oznámiť vstup do budovy službukonajúcemu zamestnancovi a dodržiavať jeho pokyny.
- 16) Pohyb prijímateľov v zariadení a mimo neho sa v zásade neobmedzuje. Zariadenie si vyhradzuje právo obmedziť voľný pohyb prijímateľov mimo príslušného oddelenia, pre ochranu zdravia prijímateľov, ktorí trpia poruchami orientácie v priestore a čase a pri ktorých hrozí iné neprimerané riziko ujmy na živote, zdraví alebo majetku pri samostatnom opustení zariadenia. Toto riziko sa posudzuje odbornými postupmi individuálne a vedie sa o ňom príslušný záznam.
- 17) Zariadenie zabezpečuje počas mimoriadnej situácie prednostne ochranu svojich prijímateľov pri vykonávaní evakuácie z ohrozeného územia. Riadenie ochrany obyvateľstva ako takého je v pôsobnosti obvodného úradu. Zariadenie má vypracovaný plán evakuácie. Opatrenia na zabezpečenie ochrany a bezpečnosti osôb so zdravotným postihnutím v krízových situáciách, vrátane ozbrojených konfliktov, núdzových humanitárnych situáciách a pri živelných pohromách sú rozdelené na opatrenia spojené s prednostným právom na:
  - a. prvotné poskytnutie zdravotníckej pomoci,
  - b. vydávanie stravy pri núdzovom stravovaní,
  - c. ubytovanie pri núdzovom ubytovaní,

d. využívanie hygienických a iných zariadení.

Čl. 5. Spôsobilosť na práva. Osobná sloboda.

- 1) Každý má spôsobilosť na práva. Osobná sloboda sa zaručuje.
- 2) Zariadenie vedie zoznam prijímateľov zbavených spôsobilosti na právne úkony ako aj o rozsahu zbavenia spôsobilosti. Spolupracuje so súdom pri zmene pozbavenia alebo obmedzenia spôsobilosti na právne úkony a dáva návrh na zmenu, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.
- 3) Zariadenie umožňuje všetkým prijímateľom prístup k pomoci, ktorú môže potrebovať pri uplatňovaní svojej právnej spôsobilosti. Najmä pomoc pri uplatňovaní práv podľa osobitných predpisov, súčinnosť pri spisovaní návrhov na súd na začatie konania o pozbavení, obmedzení alebo vrátení spôsobilosti na právne úkony, poskytovanie sociálneho alebo iného poradenstva v oblasti uplatňovania práv a právom chránených záujmov, sprevádzanie plnoletej fyzickej osoby pri vybavovaní úradných záležitostí a na úradné rokovania, pomoc pri vybavovaní osobných dokladov, pri spisovaní a podávaní písomných podaní, vypisovaní tlačív, pri písomnej komunikácii v úradnom styku a vybavovaní iných vecí v záujme prijímateľa.
- 4) Prijímatelia môžu využiť právnu pomoc aj prostredníctvom „Centra právnej pomoci“, ktoré poskytuje komplexnú právnu pomoc (od právneho poradenstva až po zastupovanie pred súdom právnikom centra alebo advokátom, prípadne riešenie sporu prostredníctvom mediátora) pre ľudí s nepriaznivou finančnou a sociálnou situáciou. Toto Centrum môžu kontaktovať elektronicky prostredníctvom e-mailovej adresy, telefonicky, listovou poštou alebo osobne či prostredníctvom svojho právneho zástupcu a obracať sa naň so svojimi konkrétnymi otázkami, ktoré si vyžadujú poskytnutie usmernenia v oblasti práva a postupu pri vybavovaní právnych problémov.
- 5) Informácia o „Centre právnej pomoci“ je sprístupnená prijímateľom na viditeľnom mieste, na nástenke na každom oddelení.
- 6) Pokiaľ má prijímateľ záujem o poskytnutie právnej pomoci, ale jeho stav neumožňuje si samotne podať žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, poskytuje mu súčinnosť sociálny pracovník.
- 7) Všetci zamestnanci sú poučení o tom, že zbavenie spôsobilosti na právne úkony nezabavuje prijímateľa práva na vlastný názor a na jeho vyjadrenie, práva na rozhodovanie sa vo veciach bežného života a miery spolupráce s odbornými zamestnancami ako aj ostatných základných práv a slobôd zakotvených v Ústave SR. Zamestnanci nesmú svojvoľne interpretovať rozsah zbavenia spôsobilosti na právne úkony a svojvoľne obmedzovať prijímateľa v oblastiach, na ktoré sa zbavenie spôsobilosti na právne úkony nevzťahuje.
- 8) Zbavenie spôsobilosti na právne úkony nie je dôvodom na neskúmanie podnetov, návrhov, pripomienok a sťažností prijímateľa, nerešpektovanie jeho rozhodnutí a odmietnutí a ani dôvodom na obmedzovanie jeho pohybu a kontaktu so zvolenými osobami.
- 9) Každý prijímateľ je primeraným spôsobom poučený o dôsledkoch svojho rozhodnutia a zodpovednosti za svoje konanie. Rodinní príslušníci prijímateľov sú primeraným spôsobom poučení o tom, že zamestnanci nemôžu rešpektovať ich pokyny alebo požiadavky, ktoré by dotknutého prijímateľa obmedzili na základných právach slobodách.

Čl. 6. Nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia.

- 1) Nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená.

- 2) Zariadenie má v domácom poriadku identifikované, čo sa považuje za súkromie prijímateľa a aké pravidlá platia pre vstup do takéhoto priestoru.
- 3) Za súkromie prijímateľa sa vždy považuje aj jeho emailová schránka a internetové stránky obsahujúce jeho osobný profil alebo s personalizovaným prístupom aj keď prístup k nim má sprostredkovaný cez zariadenie, mobilný telefón ako aj záznamové prostriedky v jeho osobnom vlastníctve, osobný priestor okolo prijímateľa v ktorom komunikuje s inou osobou, ako aj priestor určený pre hygienu ak sa v ňom práve zdržiava.
- 4) Dodržiavanie listového tajomstva sa zaručuje. Listy sa odovzdávajú a od prijímateľov sa preberajú v zalepenej obálke. Predčítanie alebo napísanie listu vykonáva za prijímateľa alebo asistenciu pri tomto úkone vykonáva len určený zamestnanec zariadenia. Prijímateľ má právo rozhodnúť sa aj pre inú osobu ako je zamestnanec, v takom prípade zariadenie negarantuje dodržiavanie zásad listového tajomstva pri písaní a predčítavaní listu.
- 5) V zariadeniach s pobytom prijímateľov sa nesmú zdržiavať cudzie osoby v prítomnosti prijímateľov, pri ktorých sa vykonávajú úkony starostlivosti o telo a hygieny, pokiaľ nie je možné zabezpečiť ochranu intimity prijímateľa iným spôsobom a prítomná osoba nie je rodinný príslušník alebo blízka osoba takto dotknutého prijímateľa.
- 6) Bez písomného súhlasu prijímateľa nie je možné vystavovať záznamy z aktivít pri ktorých by bol zachytený zvuk a/alebo obraz z ktorého by bolo možné prijímateľa identifikovať. Myslí sa tým najmä vystavovanie záznamov audio, video a fotografie. Podrobnosti sú uvedené v informačnej stratégii. Nedovolené vyhotovovanie takýchto záznamov sa považuje za porušenie práva na súkromie a to bez ohľadu na to, kto a z akých dôvodov záznam vystavil.
- 7) Súhlas s vystavením fotografie sa nevzťahuje na vystavenie lokálnej fotografie celistvosti a stavu kože prijímateľa pre potreby vedenia ošetrovateľskej dokumentácie. Takáto fotografia sa považuje za dokument vystavený v súvislosti s poskytovaním sociálnych služieb a spracováva sa podľa zásad pre ochranu osobných údajov.
- 8) Každá osoba musí strpieť prechodné narušenie svojho súkromia, ak je potrebné vykonať ad-hoc opatrenia na ochranu majetku, zdravia, života alebo práv a slobôd inej osoby.
- 9) Každý spolubývajúci musí súhlasiť s vykonávaním návštev na izbe. Tento súhlas môže kedykoľvek zrušiť a požiadať návštevu o odchod z izby. Návštevy sú o týchto pravidlách poučené.

Čl. 7. Dobrovoľnosť pri vykonávaní prác a služieb. Právo na prácu.

- 1) Od žiadneho prijímateľa nie je možné vynucovať prácu alebo službu alebo jej vykonaním podmieniť poskytnutie sociálnej služby.
- 2) Prijímateľa majú právo na prácu. V zariadení je vykonávanie práce a služieb zo strany prijímateľov dobrovoľné a na základe vzájomnej dohody. Za splnenia zákonných predpokladov upraví takýto vzťah zmluva podľa osobitného zákona.
- 3) Za vykonávanie prác a služieb v prospech zariadenia sa nepovažuje účasť prijímateľa na odborných činnostiach ako je napríklad rozvoj pracovných zručností alebo iné činnosti dohodnuté v rámci plnenia cieľov individuálneho plánu v zmysle zákona o sociálnych službách.

Čl. 8. Zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochrana mena.

- 1) Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

- 2) Spôsob komunikácie so záujemcom o sociálnu službu, prijímateľom a jeho rodinnými príslušníkmi sa vedie podľa zásad a pravidiel sociálnej komunikácie. Korešpondencia je súčasťou spracovávania osobných údajov. Osobné rozhovory sa vedú v priestore na to vyčlenenom, ktorý zabezpečuje ochranu súkromia a vyslovenej informácie pred počúvaním neoprávnených osôb.
- 3) Pri oslovovaní prijímateľa sa používa jeho titul a priezvisko s pripojením oslovenia „pán/pani“. V neformálnom bežnom styku prvokontaktných pracovníkov sa prijímateľ oslovuje spôsobom, ktorý si sám určí. Ak si to prijímateľ vyžaduje, je prípustné mu tykať.
- 4) Je neprípustné oslovovať alebo označovať v písomnostiach a v komunikácii zamestnancov medzi sebou alebo s inou osobou číslom ich spisu, izby, diagnózou, stavom mobility („ležiak“) negatívnou charakterovou vlastnosťou alebo prejavom správania, etnickou skupinou, respektíve iným znakom nahradzujúcim meno, namiesto jeho štandardného oslovenia. V prípade vedenia odborných záznamov sa tieto môžu označiť evidenčným číslom spisu prijímateľa sociálnej služby. Takéto označenie však slúži len pre administratívne účely evidencie.
- 5) Informačná stratégia stanoví podrobnosti o zverejňovaní informácií smerujúcich k šíreniu pozitívneho obrazu o hodnote prijímateľov na verejnosti a pred nimi samými.
- 6) Zamestnanci sú povinní oznámiť najbližšiemu nadriadenému také konanie prijímateľov a ich rodinných príslušníkov alebo iných osôb, ktoré smerujú k poškodeniu osobnej cti, dobrej povesti a ochrany mena iných prijímateľov.
- 7) Špecifické opatrenia sú súčasťou domáceho poriadku alebo iných pravidiel.

Čl. 9. Ochrana pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

- 1) Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.
- 2) Všetky informácie získané o prijímateľovi, rodinnom príslušníkovi alebo o spoločne posudzovanej osobe sú predmetom ochrany osobných údajov. Tieto údaje sa získavajú výhradne pre účely poskytovania sociálnej služby a pre zabezpečenie zdôvodnených rozhodnutí pri odborných činnostiach a pre lepšie spoznanie a pochopenie prijímateľa a jeho situácie. Nezhromažďujú sa tie údaje, ktoré nemajú vzťah k poskytovanej službe.
- 3) Výpovede prijímateľa, rodinných príslušníkov alebo inej blízkej osoby určené pre záznamy v odborných diagnostikách nie sú vynucované od žiadnej osoby, ani zisťované bez jej vedomia alebo súhlasu ak je súhlas výslovne potrebný. V prípade odmietnutia podať potrebnú informáciu je osoba informovaná o tom, že odmietnutie sa zapíše do diagnostiky namiesto údaju. Je zakázané pri zisťovaní údajov a pri vedení rozhovoru používať manipulatívne praktiky, nátlak, alebo podmieňovať požadovaným údajom poskytovanie sociálnej služby.
- 4) Rodinné práva prijímateľov sú v plnej miere rešpektované. U prijímateľov sa rešpektuje právo na nadväzovanie a udržiavanie sociálnych väzieb s rodinou.
- 5) Zamestnanci aktívne vyhľadávajú kontakt s príbuznými, zaujímajú sa o rozvíjanie a posilnenie kontaktov rodiny s prijímateľom a napomáhajú k udržaniu týchto kontaktov. Zariadenie sa snaží v čo najväčšej miere zapojiť do pomoci prijímateľom aj príslušníkov rodiny napr. návštevou v domácom prostredí a podporou intenzívneho kontaktu prijímateľa s rodinou.
- 6) Zamestnanci zabezpečujúci kontakt s rodinou sú oboznámení s rodinnou situáciou prijímateľa a poznajú príbuzných osobne. Sociálny pracovník spolupracuje s príbuznými a rodinou prijímateľa a v prípade potreby im poskytuje sociálne poradenstvo.
- 7) Prijímateľ má právo požiadať o nekontaktovanie sa s jeho rodinnými príslušníkmi. Taktiež má právo požiadať o neinformovanie rodinných príslušníkov ako aj právo na odmietnutie stretnutia sa

- s nimi. Takáto požiadavka je vždy zapísaná do osobného spisu prijímateľa a informácia o požiadavke je oznámená rodine.
- 8) Rodina má právo odmietnuť kontakt zamestnancov zariadenia. Takéto odmietnutie je rešpektované a zaznamenané do biografie prijímateľa. Sociálny pracovník v pravidelných intervaloch, najmenej však raz ročne vyzve takúto rodinu ku kontaktu aby preveril, či na svojom rozhodnutí naďalej trvá.
  - 9) Každý zamestnanec má právo podať sociálnemu pracovníkovi podnet na preverenie situácie, ak pozorovaním zistí, že kontakt prijímateľa s rodinou alebo inou osobou negatívne vplyva na prijímateľov majetok, psychický a fyzický stav a správanie. Sociálny pracovník má právo tento stav preveriť v rámci sociálneho poradenstva a viesť o tom príslušný odborný záznam.
  - 10) Každý zamestnanec je povinný oznámiť službukonajúcemu personálu podozrenie na zneužívanie, týranie alebo zanedbávanie prijímateľa zo strany inej osoby. Sociálny pracovník je povinný situáciu preveriť, urobiť o tom príslušný záznam a zaznamenať ho v autentizovanom zošite a nahlásiť túto situáciu vedúcej úseku sociálnej práce a úseku sociálnej rehabilitácie. V prípade potvrdenia podozrenia konať ďalej v zmysle príslušných zákonov.

Čl. 10. Právo vlastníť majetok. Nedotknuteľnosť obydlia.

- 1) Každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých prijímateľov má rovnaký zákonný obsah a ochranu s výnimkou majetku nadobudnutého v rozpore so zákonom.
- 2) Obydlie, izba je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.
- 3) Zariadenie zabezpečuje ochranu majetku prijímateľov ako súčasť ochrany majetku zariadenia. Okrem toho môžu prijímatelia využívať na požiadanie úschovu cenných vecí. Pravidlá ustanovuje osobitná interná smernica zariadenia.
- 4) Majetok prijímateľa zakomponovaný do poskytovania sociálnej služby ako sú napríklad kompenzačné a zdravotnícke pomôcky a jeho lieky, sa evidujú a sleduje sa ich používanie, spotreba ako aj prípadné poškodenie.
- 5) Vreckové sa prijímateľovi zaručuje v zmysle zákona o sociálnych službách a v prípade požiadania prijímateľa sa ukladá na depozitný účet zariadenia.
- 6) Prijímatelia si môžu pridelenú izbu vybaviť bytovými doplnkami pri zachovaní zásad hygieny a bezpečnosti zariadenia a ostatných osôb.
- 7) Zariadenie si vyhradzuje právo rozhodnúť o obmedzení prinášania majetku prijímateľa do budovy a to s ohľadom na bezpečnosť a zdravie prijímateľa a iných osôb. Všeobecne nie je dovolené do zariadenia prinášať majetok, ktorý môže iné osoby ako aj prijímateľa samotného ohrozovať na zdraví alebo na živote.
- 8) Každý prijímateľ má v zmysle zákona o sociálnych službách právo na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená v súvislosti s poskytovaním sociálnej služby. Zariadenie môže prijímateľa zaviazat' povinnosťou starostlivosti o bezpečnosť svojho majetku aj keď ho používa s vedomím riaditeľa. Ide najmä o revízie elektrospotrebičov.
- 9) Zamestnanci majú zakázané prijímateľov alebo rodinných príslušníkov vyzývať k prevodu majetku na zariadenie alebo k zapožičiavaniu majetku pre zariadenie alebo tým podmieňovať poskytovanie sociálnych služieb. Nabádanie k prevodu majetku na seba alebo na jeho zapožičiavanie pre svoje súkromné účely ako aj svojvoľné používanie takéhoto majetku sa považuje za hrubé porušenie pracovných povinností.

- 10) Každý zamestnanec je povinný neodkladne oznámiť najbližšiemu nadriadenému poškodzovanie majetku prijímateľa, alebo riziko poškodenia alebo odcudzenia majetku a ak je to možné, urobiť predbežné opatrenie na zabránení takejto ujmy.
- 11) Osobný majetok prijímateľov s výnimkou majetku zakomponovaného do služby alebo uloženého v úschove cenných vecí alebo zapísaného na osobnej karte prijímateľa sa neinventarizuje. Zamestnanci majú právo navrhnúť rodinným príslušníkom prijímateľa odnesenie prebytočného alebo nepoužiteľného majetku prijímateľa alebo majetku, ktorého ochranu nemôže zariadenie zabezpečiť. Ak je to možné, osobné veci sú označené spôsobom z ktorého je zrejmé, ktorému prijímateľovi patria. Jedná sa najmä o označenie osobnej bielizne, posteľnej bielizne, zdravotníckych a kompenzačných pomôcok a vecí bežnej spotreby ak sú uložené v spoločnom priestore.
- 12) Opatrený alebo zničený majetok prijímateľa sa po dohode s prijímateľom alebo jeho právnym zástupcom z zariadenia odsunie.
- 13) Zariadenie si vyhradzuje právo rozhodnúť o likvidácii prijímateľovho majetku bežnej spotreby a to najmä potravín a liekov po dobe záruky alebo znehodnotených potravín alebo oblečenia hygienicky nevhodného na ďalšie používanie. Za účelom zistenia a odstránenia takéhoto majetku, najmä ak hrozia zdravotné a epidemiologické riziká, môže zariadenie vykonať kontrolu aj v osobnom priestore prijímateľa.
- 14) Zariadenie môže vykonať kontrolu v osobnom priestore prijímateľa aj vtedy, ak je podozrenie na používanie a distribúciu zakázaných látok, liekov, horľavín, výbušnín, zbraní a nebezpečných chemických látok. Pri dôvodnom podozrení môže požiadať o súčinnosť príslušníkov Policajného zboru SR.
- 15) Vstup do izby prijímateľova a do priestoru v ktorom vykonáva úkony osobnej hygieny sa riadi pravidlami pre vstup do obydľia. Jeho súčasťou je pridelená skriňa a skrinka, ako aj batožina prijímateľa uložená v jemu pridelenej izbe. Za priestory ktoré sú súčasťou obydľia sa nepovažujú spoločné úložné priestory v kuchynkách, chladničke pre skupinu prijímateľov, sklade a v iných spoločných priestoroch, ani keď tam má uložené osobné veci.
- 16) Vstup do osobného priestoru prijímateľa sa môže uskutočniť aj bez jeho súhlasu, ak ide o situáciu, ktorej riešenie neznesie odklad a vstup je nevyhnutný na ochranu života alebo zdravia alebo majetku, práv a slobôd iných fyzických osôb.
- 17) O možnosti zamknúť si izbu pri jej prechodnom opustení rozhodne staničná sestra oddelenia podľa povahy zariadenia a s prihliadnutím na zdravotný stav prijímateľa a ostatných spolubývajúcich.

Čl. 11. Sloboda pohybu a pobytu.

- 1) Sloboda pohybu a pobytu sa zaručuje.
- 2) Zariadenie neobmedzuje pohyb prijímateľov s výnimkou popísanou v čl. 4.
- 3) Zariadenie si vyhradzuje právo pre zaistenie bezpečia svojich prijímateľov evidovať prítomnosť prijímateľov v zariadení, ich neprítomnosť ako aj dôvody ich neprítomnosti a miesto kde sa prechodne podľa vlastného uvedenia majú zdržiavať. Zamestnanci neoverujú pravdivosť takejto informácie kontrolou na mieste alebo dotazovaním.
- 4) V prípade, že zariadenie chce prechodne opustiť osoba zbavená spôsobilosti na právne úkony, posúdi sa účel a miesto pobytu so zameraním na riziká a prijímateľovi môže byť pridelený sprievod alebo je vyzvaný právny zástupca na zabezpečenie sprievodu. Toto vyhodnotenie sa urobí aj pri osobe so spôsobilosťou na právne úkony, ktorej zdravotný stav môže spôsobiť jej ohrozenie pri pohybe mimo zariadenie najmä z dôvodu zmätenosti v čase a priestore, zníženej pohyblivosti

- a výdrže, nekontrolovateľnej dehydratácie, rizika upadnutia do kómy, epileptického záchvatu alebo z iných závažných zdravotných dôvodov. Takejto osobe je pridelený sprievod.
- 5) Zamestnanci zariadenia v rámci podpory integrity osobnosti, sociálneho statusu a sociálneho začlenenia podporujú čo najčastejší pobyt prijímateľov mimo zariadenie a využívanie akýchkoľvek verejných a súkromných služieb ako aj vykonávanie aktivít bežného života v komunite.
  - 6) Obmedzenie pohybu prijímateľa z dôvodu nutnosti prijať telesné obmedzenie podľa § 10 zákona o sociálnych službách sa eviduje v predpísanom registri obmedzení a ohlasuje sa Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR, zákonnému zástupcovi prijímateľa, dôverníkovi a ustanovenému opatrovníkovi podľa zákona o sociálnych službách.
  - 7) Za obmedzenie slobody pohybu prijímateľov sa nepovažuje
    - a. všeobecne fixácia imobilného prijímateľa, ktorý nie je schopný samostatného pohybu
    - b. fixácia prijímateľa na posteli s použitím bočníc, ktoré sú súčasťou vybavenia postele z dôvodu zabránenia nekontrolovateľnému pádu pri psychomotorickom nepokoji,
    - c. fixácia prijímateľa v kresle určenom pre vysádzanie a to popruhmi na to určenými na základe odporúčania lekára (záznam je v zdravotnej dokumentácii)
    - d. fixácia prijímateľa popruhmi v rampe alebo inom zariadení pri vykonávaní úkonov osobnej hygieny
    - e. fixácia prijímateľa pri nácviku pohybu alebo pri fyzioterapii
    - f. iné obmedzenie na základe odporúčania lekára a zrejme zo zdravotníckej dokumentácie
    - g. obmedzenie pohybu na základe umiestnenia do izolačnej miestnosti
    - h. obmedzenie pohybu na základe rozhodnutia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva
    - i. obmedzenie pohybu na základe opatrení pri mimoriadnej udalosti alebo živej pohrome alebo z iných zákonných dôvodov pri zabezpečovaní požiarnej a civilnej ochrany
  - 8) Na fixáciu prijímateľa sa nesmú používať žiadne prostriedky (napr. obvazy, plachta, opasok, popruhy na fixáciu predmetov, zvierat a pod.), ktoré nie sú k tomuto účelu priamo určené. Výnimkou je použitie prostriedkov telesného obmedzenia podľa § 10 zákona o sociálnych službách.
  - 9) Prijímateľ nie je pri poskytovaní sociálnych služieb v zariadení držaný proti svojmu rozhodnutiu. Ak odmieta poskytovanie sociálnych služieb, postupuje sa ďalej podľa odborných postupov sociálneho poradenstva a hľadá sa adekvátne riešenie. Nie je však možné prepustiť prijímateľa zbaveného spôsobilosti na právne úkony v rozpore so súhlasom právneho zástupcu, ani keď prijímateľ na odchode trvá. V sporných prípadoch rozhodne súd.
  - 10) Zariadenie nemonitoruje pohyb prijímateľov mimo zariadenia inak, ako zaznamenaním informácie o príchode a odchode prijímateľa a jeho informáciou o mieste pobytu. Výnimkou môže byť s prijímateľom dohodnuté monitorovanie, ak je využívanie verejných a súkromných služieb súčasťou cieľov individuálneho plánu v zmysle zákona o sociálnych službách. O tomto sa vedie záznam v odbornej evidencii.
  - 11) Zariadenie si vyhradzuje právo monitorovať pohyb osôb vo svojich priestoroch a určiť priestory, kde je pohyb cudzích osôb výslovne zakázaný. Tieto priestory sú popísané a označené.

Čl. 12. Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania.

- 1) Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery sa zaručujú. Toto právo zahŕňa aj možnosť zmeniť náboženské vyznanie alebo vieru. Každý má právo byť bez náboženského vyznania. Každý má právo verejne prejavovať svoje zmýšľanie.
- 2) Zariadenie umožňuje slobodný prejav myslenia, vyjadrenie svojich názorov ako aj náboženského presvedčenia a praktizovania osobnej viery.
- 3) Prijímateľa si môžu svoju izbu vybaviť náboženskými symbolmi a predmetmi osobného charakteru.
- 4) Každý prijímateľ má právo zúčastniť sa aktivity duchovného charakteru, ako aj takúto aktivitu odmietnuť. Pri aktivitách mimo zariadenia sa neskúma, či je organizácia registrovaná na Ministerstve kultúry SR, pokiaľ o takúto informáciu nepožiadala prijímateľ alebo jeho zákonný zástupca.

- 5) Imobilným prijímateľom a prijímateľom s nepriaznivým zdravotným stavom je duchovná starostlivosť zabezpečovaná priamou pri lôžku.
- 6) Ak je vykonávanie náboženského obradu časovo v kolízii s bežným harmonogramom prác, odborných aktivít alebo stravovania, rešpektuje sa čas vykonania obradu s individuálnou úpravou prevádzkového harmonogramu.
- 7) V rámci svojich možností zariadenie vyčleňuje priestor pre bohoslužobný život svojich prijímateľov v spolupráci s duchovnými zástupcami príslušnej cirkvi, náboženstva alebo náboženskej spoločnosti registrovanej na Ministerstve kultúry SR podľa osobitného zákona. Taktiež je umožnené a podporované, aby sa prijímatelia zúčastňovali duchovného života v komunite.
- 8) Nie je dovolené náboženským organizáciám a spoločnostiam vykonávať v zariadení nábor do spoločenstva a organizovať aktivity, ktoré smerujú k získavaniu členov spomedzi prijímateľov a ani od nich získavať dary alebo podmieňovať svoje duchovné aktivity a služby v zariadení darmi alebo poplatkami od prijímateľov.
- 9) Nie je dovolené náboženským organizáciám pod zámienkou duchovných aktivít vykonávať v zariadení politickú agitáciu a ďalšiu činnosť, ktorá by bola v rozpore s príslušným zákonom.
- 10) Zamestnanci v rámci individuálneho prístupu ku prijímateľom, majú právo viesť záznam o jeho vierovyznaní alebo náboženskom presvedčení, ak ho dobrovoľne oznámi alebo vyjadrí a v prípade ak si to prijímateľ želá, môžu s ním o tomto presvedčení viesť rozhovor. Nie je dovolené zamestnancom vyvracať, kritizovať, bagatelizovať, zosmiešňovať alebo inak znevažovať alebo spochybňovať náboženské a duchovné presvedčenie a cítenie prijímateľov ani využívať takéto rozhovory na zmenu ich presvedčenia.
- 11) Každý prijímateľ má právo na bohoslužobný úkon aj keď je v terminálnom štádiu a nevie o takýto úkon už sám požiadať. V takom prípade je oslovený duchovný zástupca príslušnej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, podľa známeho vierovyznania alebo presvedčenia prijímateľa, aby takýto úkon vykonal. Takéto oslovenie sa vykoná len ak je z predchádzajúceho života prijímateľa dostatočne jasné, že by on sám požiadal, alebo na požiadanie rodinného príslušníka alebo blízkej osoby, ktorá prijímateľa sprevádza v terminálnom štádiu.

Čl. 13. Sloboda prejavu a právo na informácie.

- 1) Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.
- 2) Každý prijímateľ má právo vyjadriť svoj názor formou a spôsobom, ktorý mu je v zariadení ponúknutý, alebo si zvoliť inú formu, ktorá nezasahuje do základných práv a dôstojnosti iného človeka. Podrobnosti o týchto opatreniach sú uvedené v príslušných interných dokumentoch zariadenia.
- 3) V prípade potreby sú prijímatelia, ich právny zástupcovia a rodinní príslušníci poučení o vhodnosti alebo nevhodnosti spôsobu akým vyjadrujú svoje názory ako aj o možných dôsledkoch ak takýto prejav zasahuje do základných práv a slobôd iného človeka.
- 4) Každý prijímateľ má možnosť slobodného prístupu k informáciám najmä prostredníctvom televízie, rozhlasu, novín a internetu. Taktiež môže využiť ďalšie možnosti ako je napríklad zákon o slobode informácií ako aj svoju účasť na aktivitách a podujatiach verejného aj súkromného charakteru podľa svojich možností a záujmu. Zariadenie nemonitoruje účasť prijímateľa na takýchto aktivitách, ktoré si vyhľadá sám mimo zariadenia.
- 5) Zariadenie nepovoľuje vo svojich priestoroch šírenie informácií, ktoré smerujú k potláčaniu ľudských práv a slobôd, šíreniu nenávisťi, xenofóbie, rasizmu alebo sú iným spôsobom v rozpore s platnými zákonmi Slovenskej republiky.
- 6) Propagácia spoločenských organizácií, politických strán a hnutí, registrovaných náboženských spoločností a iných spoločenských inštitúcií je možná v určenom priestore a vo vopred dohodnutej forme a obsahu. Svojvoľné a nevyžiadané šírenie letákov po zariadení (tzv. SPAM) nie je povolené.

- 7) Zariadenie na nástenke oddelení informuje svojich prijímateľov o inštitúciách, kde môžu získať ďalšie informácie. V prípade špecifického záujmu sa môže obrátiť na sociálneho pracovníka, ktorý mu sprostredkuje inštitúciu najvhodnejšiu k podaniu informácie o ktorú má záujem.
- 8) Petičné právo a právo pokojne sa zhromažďovať sa zaručuje. Pre stretávanie sa v rámci bežného spoločenského života v komunite zariadenia majú na to vyčlenené a vybavené spoločenské priestory, v ktorých majú zároveň prístup k bežným masovokomunikačným prostriedkom.

Čl. 14. Právo zúčastňovať sa na správe vecí verejných.

- 1) Prijímatelia majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Toto právo sa uplatňuje najmä pri voľbách.
- 2) Zariadenie umožňuje v spolupráci s príslušnou volebnou komisiou účasť svojich prijímateľov na voľbách do orgánov samosprávy a štátnej správy podľa príslušného zákona a to aj pre imobilných prijímateľov.

Čl. 15. Ostatné základné práva.

- 1) Príslušnosť ku ktorejkoľvek národnostnej menšine alebo etnickej skupine nesmie byť nikomu na ujmu. Prijímatelia sú primeraným spôsobom vedení k vzájomnej tolerancii a k tolerancii voči zamestnancom a návštevm iných prijímateľov. Zamestnancom je zakázané vyjadrovať sa znevažujúco alebo nenávisťne o iných národnostiach alebo etnických skupinách alebo podporovať v takomto vyjadrovaní prijímateľov a návštevy prevádzok.
- 2) Manželstvo je jedinečný zväzok medzi mužom a ženou. Slovenská republika manželstvo všestranne chráni a napomáha jeho dobru. Zariadenie ak je to možné, umožňuje prijímateľom, ktorí sú manželia spoločný pobyt v izbe. V prípade návštev sa prítomnosť manžela neobmedzuje prevádzkovými pomermi. Zariadenie je vybavená pre prespanie návštev.
- 3) Každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu. Nie sú známe rizikové faktory životného prostredia, ktoré by mohli zásadným spôsobom ovplyvňovať zdravotný stav našich prijímateľov. V blízkosti zariadenia sa nenachádza chemická škodlivina, ktorej únik by mohol spôsobiť ohrozenie zdravia alebo života našich prijímateľov. Alebo ak áno, uvedie sa kde a čo a musí byť spracované v rámci CO.
- 4) Nikto nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie, prírodné zdroje a kultúrne pamiatky.
- 5) Len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie. Zariadenie pri svojich šetreniach a záznamoch zásadne neuvádza hodnotenie zisteného stavu ako skutkovú podstatu akéhokoľvek trestného činu. Sankcie za udalosti definované v interných smerniciach nie sú trestami a definované udalosti nie sú trestnými činmi, respektíve posúdenie povahy činu zariadenie nevykonáva. V prípade, že sa oprávnené domnieva že trestný čin mohol byť spáchaný, podá trestné oznámenie spôsobom ustanoveným v príslušnom zákone.
- 6) Zariadenie rešpektuje prezumpciu nevinoty a na svojich prijímateľov nenahliada ako na vinných zo spáchania trestného činu až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu a to ani v prípade, ak zariadenie podalo na prijímateľa trestné oznámenie, alebo mu je známe, že bolo podané trestné oznámenie alebo bolo vznesené obvinenie. Zamestnanci majú zakázané vyjadrovať sa o prebiehajúcom stave ako o trestnom čine, hodnotiť ho v jeho skutkovej podstate a označovať prijímateľa ako páchatel'a.
- 7) Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Zariadenie v prípade potreby poskytuje prijímateľovi súčinnosť aj prostredníctvom sociálneho poradenstva a pomoci pri ochrane práv a právom chránených záujmov prijímateľa.

- 8) Každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným zaobchádzaním verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Ak sa prijímateľ domnieva, že mu bola takáto škoda spôsobená, môže požiadať o pomoc pri ochrane práv a právom chránených záujmov sociálneho pracovníka, ktorý postupuje v rámci svojich kompetencií.

Čl. 16. Pravidlá pre ochranu práv klienta sociálnej služby pred predsudkami a negatívnymi hodnoteniami

- 1) K zamedzeniu porušovania práv prijímateľa sú v zariadení zavedené jasné pravidlá, ktorými sa musia riadiť všetci zamestnanci. Zároveň sú zamestnanci školení v problematike interných postupov pre dodržiavanie základných práv a slobôd ako aj v správnej komunikácii s prijímateľom.
- 2) Pravidlá pre správanie sa zamestnancov vyjadruje najmä etický kódex, ktorý je osobitnou smernicou k podpore dodržiavania základných práv a slobôd v organizácii.
- 3) Priamy dohľad nad dodržiavaním ľudských práv prijímateľov v zariadení má sociálny pracovník.
- 4) Sociálny pracovník vedie evidenciu o rizikách v oblasti základných práv a slobôd a o porušovaní základných práv a slobôd. O každom novom zázname informuje bezodkladne vedúceho úseku sociálnej práce a úseku sociálnej rehabilitácie. V prípade potreby daný vedúci v spolupráci s sociálnym pracovníkom nariadi preventívne a nápravné opatrenia na odstránenie problému alebo zníženie miery rizika.

Čl. 17. Preventívne opatrenia a kontrolné opatrenia

- 1) V súlade s touto smernicou a ostatnými internými predpismi zariadenie zabezpečuje:
  - školenie zamestnancov k postupom, pravidlám a podmienkam dodržiavania základných ľudských práv a slobôd pri poskytovaní sociálnych služieb,
  - pravidelné zisťovanie spokojnosti prijímateľov formami uvedenými v príslušných príručkách implementácie podmienok kvality,
  - prijímateľ je pri nástupe v jemu zrozumiteľnej forme a obsahu poučený sociálnym pracovníkom o tom, aké má práva a povinnosti v súlade s touto smernicou a príslušnými pravidlami pre zariadenie,
  - hodnotenie prijatých postupov, pravidiel a podmienok a ich prípadná úprava,
  - dodržiavanie ľudských práv vo všetkých činnostiach zameraných na prijímateľa,
  - pravidelnú supervíziu, ktorá napomáha zvyšovať kvalitu odbornej práce a podnecovať osobnostný rozvoj zamestnancov (napr. napomáha identifikovať vlastné predsudky, stereotyp, ktoré by mohli mať za následok diskriminačné správanie voči určitej skupine alebo skupinám prijímateľov).
- 2) Kontrola dodržiavania ľudských práv a slobôd sa môže vykonať kedykoľvek. Kontrola sa vykonáva rozhovorom s prijímateľmi, nahliadnutím do evidencie porušovania práv a slobôd a preverením dodržiavania preventívnych a nápravných opatrení.
- 3) Kontrolu môžu vykonávať:
  - Riaditeľ
  - Sociálny pracovník
  - Vedúci úseku sociálnej práce a úseku sociálnej rehabilitácie

Čl. 18. Závěrečné ustanovenia

- 1) Touto smernicou sa ruší smernica Ochrana a dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby platnej od 01.07.2019.

Prílohy

Príloha č.	Názov	Typ
01	Záznam o oboznámení prijímateľa s jeho právami i povinnosťami v súlade s touto smernicou a domácim poriadkom.	Formulár
02	Evidencia porušení základných práv a slobôd	
03	Evidencia preventívnych a nápravných opatrení v oblasti základných práv a slobôd	